

kunst@klassekampen.no

KUNST &kritikk

KUNST PÅ ONSDAG:

Klassekampen anmelder aktuelle utstillinger hver onsdag gjennom hele året. Våre anmeldere kan kontaktes på kunst@klassekampen.no

Hver måned byr vi i tillegg på essays, intervjuer og nyheter fra Kunst-Norge.

Tips til våre kunstsider kan rettes til Sara Hegna Hammer: sarah@klassekampen.no

Øivind Storm Bjerke

Professor i kunsthistorie og kunstkritiker

Tommy Olsson
Kunstner og kunstkritiker

Line Ulekleiv
Kunsthistoriker og kunstkritiker

Kåre Bulie
journalist og kunst- og litteraturkritiker

Munan Øvrelids arbeider ligner ikke på noe annet. Og det til tross for

Ekkkoet fra fram

Tommy Olsson
KUNST

Munan Øvrelid: «Umørke»

Galleri Haaken, Oslo
Står til 13. september

ANMELDELSE

De foruroligende arbeidende til Munan Øvrelid er så overbevisende at de blir vanskelig å bortforklare.

To ting blir nødvendig å gjenta i forbindelse med denne utstillingen. Det første er mest en huskelapp til meg selv, men jeg vil gjerne dele det likevel: Det utkjempes en krig i sjela til enhver mann. Jeg vet hvordan denne krigen startet, og jeg må ikke for et sekund glemme det. Det andre er det spontane svaret jeg ga da jeg for mange år siden ble stilt spørsmålet om hvorfor man skal bruke tid på å gå på utstillinger og se samtidskunst: Fordi samtidskunst er veldig interessant. Derfor.

Dette her, for eksempel, ligner jo ikke på noe annet.

Selv om man ikke trenger ha lest mye kunsthistorie for å gjenkjenne de fleste komponentene, og selv om det å sitere andre kunstnere med en ekstra twist er et velkjent grep, enten det nå handler om en ektefølt hommage eller iskald postmodernistisk ironi.

«Alle malere skal dø, men det er ikke alle malere som virkelig har malt»

blir skjerpet av at Øvrelid klarer å skape en genuin mystikk ved å la voldsomme ekskursjoner i premodernistisk sitering falle på plass innenfor den psykiske

Munan Øvrelid gjør ikke noe av dette, hvis han nå ikke gjør begge deler. Det er vanskelig å si sikkert, siden han også gjør alt det som er imellom.

Det er grunn til å tro ambisjonene er like spaltede som det faktiske uttrykket.

Noen vil sikkert surt bemerke at det er maleri som handler om maleri, men det stemmer bare delvis – i denne kaleidoskopiske og som oftest tilsiktet overbelastede visuelle labyrinten av motsigelsesfulle komponenter, er det dønn umulig å få med seg alt med mindre man blir stående flere timer i galleriet. Men selv om det i høy grad handler om å bruke de siste 500 års kunsthistorie som materiale, er det kaotiske og foruroligende resultatet så overbevisende at det blir vanskelig å bortforklare.

Utgangspunktet er rom, i betydningen vegger, gulv og tak – men alt dette er maleri. Du gjenkjenner J.M.W Turners bølger og allegoriske kirkemalerier. Og du gjenkjenner Édouard Manets «Frokost i det grønne» (1863) på en kaffemugge på gulvet, hvor et par hender kommer opp fra havet og strekker seg etter en lykt – selv om jeg tror jeg kanskje roter nå, og at disse tingene ikke nødvendigvis skjer i det samme bildet – men det er omtrent sånn.

Det er ikke gitt at man kommer fra dette med fornuften i behold. Alle dører er på en måte åpne – symbolene er så mange at analyseapparatet blir overstimulert og kollapser. Men intuisjonen

KAOTISK: Munan Øvrelid bruker 500 år med kunsthistorie som materiale for sine malerier, men det kaotiske her i oljemaleriet «A Throw of the Dice».

slagmark man forbinder med surrealismen.

Hvordan ellers forstå den svære sommerfuglen med

øyne på vingene, som stirrer tilbake på en, der den sitter på en bjørk med en oppskåret melon på den ene siden og en

haug med død fisk på den andre? I et landskap ikke helt ulikt det Marcel Duchamp manet fram i «Etant Don-

GREÅKER: Så ble det seinsommer på Soli Brug i år også, og det med ikke helt ukjente navn på plakaten. Verkene i årets seinsommer-utstilling er det nemlig ingen ringere enn Hennes Majestet Dronning Sonja og Magne Furuholmen som står for.

SHH

OSLO: «There Are Others Here With Me» hevder kunstner Ane Graff (f. 1974) i tittelen på sin kommende utstilling på OSL Contemporary. Utstillingen, som åpner på fredag, er kunstnerens første ved galleriet.

SHH

Kusama på papiret

Den japanske kunstneren Yayoi Kusamas særegne installasjoner av prikker, speil og lys er som en magnet på så vel barnefamilier som kunstkjennere. Også her til lands, hvor hun knuste besøksrekorder på Henie Onstad i 2016. Nå blir Kusamas livshistorie tegneserie, melder Art Newspaper. Den italiensk-japanske serieskaperen Elisa Macellari har tegnet Kusamas liv fra hallisunasjonene hennes begynner i barndommen, via årene i omgangskretsen til Andy Warhol, og til de siste 40 årene, der verden stadig vil ha mer av Kusama, mens hun selv har valgt å bli boende på en psykiatrisk institusjon.

or at vi har sett alt før.

ntida

matros-lue? Eller kapteinens lue på en pinne, holdt på plass av noen utenfor bildet?

Det blir på forskjellige måter understreket at dette er en serie illusjonsnummer som spilles ut samtidig. For å knytte det opp mot det jeg innledningsvis nevnte; det skjer så mye her, og på så mange forskjellige måter og nivåer, at det blir vanskelig ikke å tenke på den krigen hver voksen kar bærer med seg på bunnen av sin sjel.

Det er på den ene siden en hysterisk morsom slapstick-versjon av visjonene til Hieronymus Bosch, vevet rundt så mange referansepunkter at man føler gulvet bli revet vekk under føttene på en. På den andre siden er denne ekstremt historiebевisste berg-og-dal-banen over land og hav noe i nærheten av hvordan det må ha vært å gå på kino for 100 år siden. Storøyd forundring, puste med åpen munn, være fortaapt i en drøm – den type reaksjoner.

For å prøve å ta alt dette inn er virkelig som å være ute på et stormfullt hav. Selv om man kan tenke seg at det er lag på lag av informasjon, at det ikke sjelden hintes til enda et lag bak det bakerste laget, blir det dypt forstyrrende å forholde seg til muligheten for at det skal finnes et siste – eller første – lag av maling, og at det bak det igjen skjuler seg et bunnløst mørke. En uendelighet vi desperat prøver å dekke over med sånne hjelpeløse midler som tid og rom. Og maling da. Maling er jo det beste.

Egentlig tror jeg det er en slags ærefrykt jeg føler på – alle malere skal dø, men det er ikke alle malere som virkelig har malt. Men det har altså han fyren her.

Herregud, det er sånne her ganger det blir mindre viktig hva jeg skriver – bare gå og se den her utstillingen, vær så snill.

Tommy Olsson

kunst@klassekampen.no

LYSENDE: Den danske kunstnergruppe A Kassen er i Norge mest kjent for skulpturprosjektet «River Man» på Kistefos. Nå viser de verket «Lamppost» i Bærum kunsthall. **FOTO: BÆRUM KUNSTHALL**

Lys og stjernestøv

Kåre Bulie
KUNST

«Om å bøye virkeligheten»

Ingrid Eggen, Serina Erfjord, A Kassen, Solveig Lønseth og Istvan Virag
Bærum Kunsthall
Står til 30. august

ANMELDELSE

En lavmælt gruppeutstilling som står i kontrast til en høyroestet tid.

Bak en blåmalt, garasjelignende fasade på det gamle flyplassområdet på Fornebu holder Bærum Kunsthall til. Her, i lokaler med mange meter til taket, som har vært del av den lokale brannstasjonen, står nå den luftig monterte gruppeutstillingen «Om å bøye virkeligheten». Kurator er Hanne Cecilie Gulstad, som nylig ble ansatt på Sørlandets Kunstmuseum for å være med på å utvikle Nicolai Tangens mye omtalte kunstsilo-prosjekt.

Heller enn den nordiske modernismen Tangen samler på, består Bærum Kunsthall-utstillingen av samtidskunst. Fire kunstnere, født fra 1979 til 1986 og alle basert i Norge, stiller ut sammen med den danske

gruppen A Kassen, initiativets mest etablerte signatur. Her til lands er de fire mannlige kunstnerne i kollektivet med det vittige navnet kjent for det permanente skulpturprosjektet «River Man» på Kistefos.

Også i Bærum viser de skulptur. «Lamppost» er, i tråd med tittelen, en over fire meter lang lyktestolpe med lys i som er montert horisontalt gjennom galleriveggen. Det publikum blir møtt av, er den runde, dekorerte, maleriske overflaten øverst – naturen, i form av et mønster av mose, er i ferd med å overvinne kulturen.

Den mest bokstavelige demonstrasjonen av utstillingstittelen står Ingrid

«Bare den skarpsynte vil legge merke til det»

Eggen for: Tre fotografier forestiller hver sin hånd som bøyer fingrene på stadig mer outrert vis og minner om kroppens mysterier. Hvert bilde er plassert oppå en hvitmalt, buktende stålform som bidrar til at grensen mellom fotografi og skulptur viskes ut. Også den er nærliggende å tenke på som en form for bøyd virkelighet.

Utstillingens mest lyriske bidrag er Serina Erfjords. Jeg har sett «Among Stars» før, men det er uansett en glede å oppleve verket om igjen: I en mørk boks danser tilsatt støv i lyset fra en

slideprojektor – et enkelt, men effektivt og vakkert grep.

De to siste kunstnerne tematiserer hver på sitt vis arkitektur og rom: Solveig Lønseth har laget et prisme. Fordi det er så lite, fremstår det som en markant kontrast til A Kassen-lyktestolpen bortenfor. Lønseth-arbeidet er montert i et av galleriets hjørner, og bare den skarpsynte vil legge merke til det. Dersom man går tett på, kan man studere deler av sitt eget ansikt på verkets overflate.

Istvan Virag, derimot, har med utgangspunkt i et fotografi fra en kinesisk storby laget en lyskasse. Motivet er ubestemmelig,

men kan antyde en uferdig arkitektonisk struktur. Tittelen,

«Yujiapu Mirage», peker mot nok en form for «bøyd» virkelighet. Hans bidrag er utstillingens eneste nyskapte.

I utstillingsteksten skriver Gulstad – dekkende – om kunst som underliggjør og «får en til å legge merke til det ellers usette». Det nye blikket på verden hun håper at verkene skal gi, forlater jeg sammenstillingen uten. Jeg blir heller slått av prosjektets tiltalende lavmæltethet – fordi vi lever i en tid som har det med å rope så høyt.

Kåre Bulie

kunst@klassekampen.no

resultatet blir likevel egenartet. Som

FOTO: GALLERI HAAKEN

nes»? Enhjørninger og tomatsuppe? Eller det at så mye ser ut til å foregå i havet, med hint til det nautiske? En